

บทที่ ๔

ผู้นำ

ผู้นำของหมู่บ้านมี ๒ ประเภทคือ

๑. ผู้นำอย่างเป็นทางการ
๒. ผู้นำอย่างไม่เป็นทางการ

ผู้นำอย่างเป็นทางการ ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งได้รับเลือกตั้งจากเสียงส่วนมากของชาวบ้าน สำหรับหมู่บ้านน้ำแล้งนี้ตั้งแต่เริ่มมีผู้ใหญ่บ้านจนถึงปัจจุบัน มีผู้ใหญ่บ้าน ๔ คนแล้ว ในสมัยแรก ๆ การเป็นผู้ใหญ่บ้านเกิดจากทางอำเภอดั้งดั่งบ้าง สอบแข่งขันเพื่อเป็นผู้ใหญ่บ้านบ้าง เพิ่งจะมีการเลือกตั้งในสมัยผู้ใหญ่บ้านคนที่ ๔ - ๕ นี้เอง จากปากคำของนาย ข. ครูโรงเรียนวัดธรรมวิเวก กล่าวว่า "ชาวบ้านจะไม่เลือกคนที่เป็นคนสุจริตมาเป็นผู้นำชุมชน เพราะกลัวจะให้ความคุ้มครองแก่เขาไม่ได้" ผู้ใหญ่บ้านคนที่ ๔ นั้น ชาวบ้านเล่าว่าเป็นได้ประมาณ ๒ ปีก็ถูกยิงตาย นาย ข. กล่าวว่า "ผู้ใหญ่บ้านคนนี้เป็นนักเลง สันนิษฐานว่าที่ถูกยิงตายเป็นเรื่องการล้างแค้น" เมื่อปี ๒๕๑๕ ก็เลยเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน คือ นาย ก. ซึ่งปัจจุบันได้รับเลือกเป็นกำนันของตำบลผางแล้ว ตอนเป็นผู้ใหญ่บ้าน มีคู่แข่งเลือกเป็นผู้ใหญ่ ๔ คน และตอนเลือกกำนันมีคู่แข่ง ๒ คน

ในการเลือกตั้งนั้น ผู้ชนะจะได้แก่พวกที่มีพรรคพวกมากกว่า มีการให้บริการรถรับส่งผู้ที่จะไปลงคะแนนด้วยเป็นการหาเสียง สำหรับผู้ใหญ่บ้านคนนี้ นายอำเภอก็เป็นผู้นัดประชุมชาวบ้านมาตกลงกันว่าจะเลือกแบบลับหรือแบบแจ้ง และได้ตกลงเลือกแบบแจ้ง ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบันเล่าว่าเขาได้เงินเดือน ๕๐๔ บาท และมีอาชีพทำนาด้วย ผลงานของเขาเมื่อได้รับตำแหน่งคือ เกณฑ์ชาวบ้านช่วยกันขุดถนนขึ้นหลายสายในหมู่บ้าน และได้ให้ความรู้ทางการเกษตรแก่ชาวบ้าน ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านนี้สามารถแต่งตั้งผู้ช่วยได้ ๔ คน แต่ผู้ใหญ่บ้านเพิ่งจะตั้งแค่ ๒ คนเท่านั้น สิ่งที่น่าสนใจคือผู้ใหญ่บ้านคนนี้มีใช้คนที่ปฏิภูลำเนาอยู่ที่หมู่บ้านนี้มาแต่แรก แต่เป็นคนจากตำบลอื่น มาอยู่ที่หมู่บ้านน้ำแล้ง เพราะมาได้ภรรยาเป็นคนที่นี่ มาอยู่ได้ ๒๔ ปีแล้ว

ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านนี้ ชาวบ้านบางคนเล่าว่า คนดี ๆ ไม่ค่อยอยากจะเป็น เพราะหน้าที่ผู้ใหญ่บ้านนั้นต้องเป็นคนกว้างขวาง คบคนทุกประเภท ทั้งคนดีและคนร้าย เพื่อประโยชน์ในการปกครองดูแลท้องที่ และสืบจับผู้ร้าย ต้องเลี้ยงคนไว้เป็นหูเป็นตาให้ ฉะนั้นคนที่รักสงบจะไม่อยากเป็น

ผู้นำอย่างไม่เป็นทางการ ในหมู่บ้านนี้เท่าที่มองเห็นก็มีเจ้าอาวาสวัดธรรมวิเวกองค์ปัจจุบัน ซึ่งมีบทบาทมากในการสร้างความเจริญให้แก่วัดและชุมชนนี้ ท่านคือ ท่าน ฤ บ้านเดิมอยู่ตำบลเขาแก้ว อำเภอลานนา พ่อชื่อสี แม่ชื่อผิ บวชที่วัดไทรงาม อำเภอลานนา จังหวัดนครศรีธรรมราช ศึกษาพระปริยัติธรรม ได้ฉีกธรรมโท ต่อมาได้รับนิมนต์จากพระผู้ใหญ่ที่นครฯ ให้มาจำพรรษาที่วัดธรรมวิเวก ซึ่งเดิมเป็นวัดร้าง มาอยู่วัดนี้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๔

เมื่อท่านมาอยู่วัดนี้ได้ชักจูงประชาชนให้ศรัทธาเลื่อมใส ให้ทำบุญ และให้การศึกษาทางธรรมะ โดยเปิดโรงเรียนปริยัติธรรม ชักชวนให้ชาวบ้านบวช

ที่หมู่บ้านนี้ เดิมเป็นท้องถื่นที่กันดาร ชาวบ้านมีอาชีพทำสวนและการเกษตรต่าง ๆ สภาพความเป็นอยู่ลำบาก วัยรุ่นไม่ได้รับการศึกษา ท่านได้พยายามร่วมมือกับชาวบ้านส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพ มีงานทำ และให้เข้าใจหลักธรรมะ และท่านได้ประชาสัมพันธ์ให้บุคคลภายนอกได้รู้จักวัดธรรมวิเวก ท่านเป็นพระนักพัฒนา ท่านสามารถดึงสถานีวิทยุเข้ามาตั้งในหมู่บ้านนี้ และทำให้มีไฟฟ้าเข้ามาถึงวัดในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ และได้ต่อไฟไปยังบ้านของชาวบ้านในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ตัวท่านเจ้าอาวาสได้ริเริ่มจนสามารถจัดตั้งโรงเรียนวัดธรรมวิเวกขึ้นได้ในราว ๆ ปี ๒๕๐๔ และปัจจุบันมีสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล - ม.ศ. ต้น ถ้ามองพัฒนาการจากเดิมที่วัดนี้เป็นวัดร้าง พอมีเจ้าอาวาสองค์นี้ก็เจริญขึ้นมา ความกว้างขวางของท่านเจ้าอาวาสทำให้มีกลิ่นจากกรุงเทพฯ ไปทอดที่วัดธรรมวิเวกทุกปีได้เงินบำรุงวัดปีละเป็นแสน ๆ บาท และยังมีกิจกรรมส่งเสริมพุทธศาสนาอีกประการหนึ่งคือ จะมีเจ้าภาพจากทางกรุงเทพฯ ลงไปจัดการบวชสามเณรในฤดูปิดภาคฤดูร้อนทุกปี โดยบุคคลิกของท่านเจ้าอาวาสวัดธรรมวิเวก ท่านขยันขันแข็ง ทุ่มเท และกุศลกุศล

บทบาทของกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน

เมื่อมีการติดต่อกับเมืองสะตวกขึ้น เพราะการคมนาคมสะตวก ก็เริ่มมีหน่วยงานทางราชการเข้ามาจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ ขึ้นในหมู่บ้าน จุดประสงค์ก็เพื่อจะช่วยเหลือชาวบ้านในด้านต่าง ๆ ในที่นี้จะพิจารณาทีละกลุ่มดังนี้คือ

กลุ่มเกษตรกร จัดตั้งโดยเกษตรตำบล เมื่อปี ๒๕๑๔ มีการจัดอบรมสมาชิก แนะนำความรู้ทางการเกษตร เช่น แนะนำการทำปุ๋ยหมัก การใช้ยาปราบศัตรูพืช การใช้ปุ๋ยและการทดลอง

ปลูกถั่วลิสง ถั่วฝักยาว การทดลองเพาะเห็ด และทดลองทำไร้สัปะรด ชาวบ้านที่เป็นสมาชิกกลุ่มนี้ มีความเห็นต่าง ๆ กันคือ ล้อออกจากความเป็นสมาชิก เพราะหัวหน้ากลุ่มไม่กระตือรือร้น คำแนะนำที่ได้รับเมื่อนำไปปฏิบัติแล้วไม่ค่อยได้ผล เพราะดินฟ้าอากาศไม่อำนวย และสภาพดินไม่เหมาะสมกับพืชชนิดนั้น ๆ บางคนก็ว่าลองทำตามที่ได้รับคำแนะนำแล้ว เห็นว่าได้ผลน้อยมาก ทำมากก็ไม่ได้ เพราะมีระเบียบขมขม จึงพยายามนำแนวทางที่ได้รับการแนะนำมาใช้ทำเอง แต่ก็ยังให้ผลน้อย

กลุ่มชาวนา เกษตรตำบลเป็นผู้ตั้ง เมื่อ ๒๕๒๐ สมาชิกได้รับความช่วยเหลือในเรื่องปุ๋ย และยาฆ่าแมลง ได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการทำนา ๒ ครั้ง และให้สินเชื่อราคาถูกแก่สมาชิก

กลุ่มเกษตรกร เกษตรตำบล ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๙ ให้กู้เงินของกระทรวงเกษตร

กลุ่มสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ตั้งมา ๑๕ ปีแล้ว ส่งเสริมการเลี้ยงหมู และการทำสวน และมีบริการให้กู้เงิน ซึ่งสมาชิกบางคนก็ไปเล่นหวย

กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน ตั้งขึ้นเมื่อปี ๒๕๑๙ มีจุดมุ่งหมายจะ เน้นความสามัคคีในกลุ่ม ร่วมมือกันทำงาน เพื่อผลประโยชน์ของชุมชนและช่วยเหลือกันในกลุ่ม สำหรับความเห็นของชาวบ้าน ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกบอกว่า ไม่เป็นสมาชิกเพราะอายุไม่้อยากรำ, ไม่เป็นสมาชิกเพราะไม่มีเวลา ต้องทำงานไม่เป็นสมาชิกเพราะไม่มีคนอยู่บ้าน เวลาเขานัดประชุม ส่วนผู้ที่เป็นสมาชิกบางคนให้เหตุผลว่า เพราะได้ไปเที่ยว มีเพื่อน และได้รู้จักคนมากขึ้น

กลุ่มเยาวชน เป็นของกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ พัฒนาการ ตำบลเข้ามาจัดการ ตั้งขึ้นเมื่อประมาณปี ๒๕๒๓ รับสมาชิกอายุตั้งแต่ ๑๔ - ๑๕ ปี มีอบรม สมาชิกเริ่มแรกมี ๓๐ คน สอนตัดเย็บเสื้อผ้า, ข้อมวิทยุ อบรมอยู่ ๖ เดือน แต่หลังจากอบรมไป ๒ รุ่นแล้วก็เจียบไป

กลุ่ม ท.ส.ป.ช. มีเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๒ มีการฝึก ๕ วัน ชาวบ้านที่ไม่ได้ไปเป็นสมาชิกบอกว่า ไม่ได้ไปเพราะไม่มีเวลา

กลุ่มนักพัฒนาหมู่บ้าน จะมีกิจกรรมสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง (ตั้งมาได้ ๔ - ๕ เดือนแล้ว) ร่วมแรงกันทำรั้วบ้าน และอื่น ๆ

กลุ่มลูกค้า อ.ก.ส. คือพวกที่กู้เงินของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ มีมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๐ มีบริการให้กู้เงินเพื่อการลงทุนทางการเกษตร และให้คำแนะนำต่าง ๆ ในเรื่อง การเกษตร

อาสาสมัครกระทรวงสาธารณสุข ประจำหมู่บ้านมี ๒ คน และมีมาประมาณ ๒ ปีแล้ว จากการสำรวจพบว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่ เห็นว่ากลุ่มช่วยเหลือทางการเกษตรของรัฐ ทำงานไม่ค่อยได้ผล หลังจาก เข้า เป็นสมาชิกอยู่ระยะหนึ่งแล้ว เขาจะลาออกเพราะขาดความ เชื่อถือ สำหรับบางกลุ่มผู้ที่เข้า เป็นสมาชิกมักจะเป็นพวกที่มีเวลาว่าง ชอบสนุก ชอบเที่ยว และชอบคบเพื่อน เฮฮา

เมื่อประมาณ ๕ ปีมาแล้ว ชาวบ้านได้ร่วมมือกันจัดตั้งกลุ่มแชร์แรงงานขึ้น เพื่อผลัดเปลี่ยน หมุนเวียนไปช่วยทำงานในบ้านของสมาชิกทีละคน สมาชิกของแต่ละกลุ่มมักเป็นญาติ หรือเพื่อนบ้านกัน วงแชร์กลุ่มของนาย ข. เรียกเก็บเงินคนละ ๕๐ บาท เพื่อช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่ม ปัจจุบันมีหลายวง แด่วงแชร์แรงงานกลุ่มแรก ได้แก่วงแชร์แรงงานของนาย อ. และนายทักษ์ ซึ่งมีสมาชิก ๑๐ คน คือ

นายนะ	นายวัน
นายศรี	นายส่ง
นายเวก	นายวงศ์
นายโชติ	นายพงศ์
นายนู	นายจิน

ต่อมามีการจัดตั้งกลุ่มแชร์นี้ขึ้นอีกหลายกลุ่ม สำหรับกลุ่มที่สมาชิกในกลุ่ม เป็นข้าราชการ จะนัดทำงานเฉพาะวันหยุดราชการ เพราะสมาชิกที่เป็นข้าราชการจะไม่ว่างในวันธรรมดา และมี บางกลุ่มเริ่มเก็บเงินสมาชิกในกลุ่มคนละ ๕๐ บาท ตั้ง เป็นกองทุนช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่มที่เดือดร้อน

ในการทำงานตามระบบแชร์แรงงานนี้ เจ้าของบ้านไม่ต้องเลี้ยงอาหาร สมาชิกจะเตรียม ของตนเองมา เพราะถือว่า เหมือนทำงานบ้านตนเอง